

การพัฒนาทักษะด้านการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้การจัดการเรียนรู้ SQ5R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทพศิรินทร์ เชียงใหม่

AN IMPROVEMENT OF ENGLISH READING SKILLS THROUGH SQ5R FOR GRADE 10 STUDENTS AT DEBSIRIN CHIANG MAI SCHOOL

ปาริฉัตร เจริญตามปัญญา, พิทักษ์ แผงโกฏิ, อรรถพงษ์ ผิวเหลือง, ศุภชัย คุณเลิศเกษม, สร้อยมาลา พิลาชชวนพิศ
Parichat Charoentampanya, Phithak Faengkot, Atthaphong Phiwlueng, Supachai kunloedkasem,

Sroymala pilaschuanpit

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

Mahamakut Buddhist University, Lanna Campus

Corresponding Author E-mail: pok734015@gmail.com

Received August 13, 2025

Revised September 2, 2025

Accepted September 27, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ SQ5R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทพศิรินทร์ เชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทพศิรินทร์ เชียงใหม่ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้ SQ5R กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทพศิรินทร์ เชียงใหม่ จำนวน 20 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง ด้วยวิธีการใช้กลุ่มทดลองกลุ่มเดียว เพื่อวัดผลก่อนและหลังการทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบค่า t-test แบบ Dependent Sample

ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางด้านการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ SQ5R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทพศิรินทร์ เชียงใหม่ พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้การจัดการเรียนรู้ SQ5R ของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทพศิรินทร์ เชียงใหม่ ที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ SQ5R ในภาพรวมพบว่า นักเรียนมีความเห็นต่อการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.65, S.D. = 0.88)

คำสำคัญ: การพัฒนาทักษะ, การอ่านภาษาอังกฤษ, การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R, นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, โรงเรียนเทพศิรินทร์ เชียงใหม่

Abstract

This research article aims to: 1) compare English reading achievement using the SQ5R learning management approach among Grade 10 students at Debsirin School, Chiang Mai; and 2) to examine the opinions of Grade 10 students' at Debsirin School, Chiang Mai toward learning through the SQ5R learning management approach. The sample consisted of 20 Grade 10 students from Debsirin School, Chiang Mai, selected through simple random sampling. The

research employed a quasi-experimental design using a single experimental group, with pre-test and post-test measurements. The research instruments included a lesson plan, an English reading achievement test based on the SQ5R learning approach, and a student opinion questionnaire. Data were analyzed using basic statistical method, including mean, standard deviation, and a dependent sample t-test.

The results revealed that (1) students' English reading achievement after instruction using the SQ5R learning management approach was significantly higher than before instruction at the .05 level of statistical significance, and (2) students' opinions toward learning through SQ5R-based activities were at the highest level, with a mean score of $\bar{X} = 4.65$ and a standard deviation of 0.88.

Keywords: Skill Development, English Reading, SQ5R Learning Management, Grade 10 Students, Debsirin School Chiang Mai

บทนำ

การอ่านเป็นกระบวนการพื้นฐานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ เนื่องจากเป็นทักษะที่ช่วยให้บุคคลเข้าถึงข้อมูล ความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ถูกถ่ายทอดผ่านตัวอักษร ทั้งในรูปแบบสิ่งพิมพ์และสื่อดิจิทัล การอ่านไม่เพียงทำให้ผู้เรียนสามารถรับรู้สาระสำคัญจากสิ่งที่ศึกษา แต่ยังช่วยพัฒนาความสามารถทางภาษา ความคิดวิเคราะห์ การเชื่อมโยงเหตุผล และการสร้างองค์ความรู้ใหม่ การอ่านภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาสากลที่ใช้กันทั่วโลก จึงเป็นทักษะที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสาร การศึกษา และการทำงานในระดับนานาชาติ ในบริบทของการศึกษาไทย ปัญหาการอ่านภาษาอังกฤษยังคงเป็นประเด็นสำคัญที่ได้รับความสนใจจากนักการศึกษาและนักวิจัยอย่างต่อเนื่อง หลายงานวิจัยยืนยันว่า นักเรียนไทยจำนวนมากยังขาดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ทั้งในด้านการตีความ การจับใจความสำคัญ และการเชื่อมโยงข้อมูล (ลีปนันท ละครขวา, 2563) ปัญหานี้สะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ยังคงเน้นการท่องจำมากกว่าการสร้างทักษะเชิงวิเคราะห์ ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถพัฒนาศักยภาพการอ่านได้อย่างเต็มที่

หลักฐานเชิงประจักษ์ที่ชี้ให้เห็นปัญหานี้ได้ชัดเจน คือผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ซึ่งเป็นเครื่องมือวัดมาตรฐานความรู้ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา ในปีการศึกษา 2566 ผลการทดสอบวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทพศิรินทร์ เชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ยเพียงร้อยละ 22.58 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศที่อยู่ที่ร้อยละ 26.19 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2566) ตัวเลขนี้สะท้อนชัดว่า ผู้เรียนยังมีข้อจำกัดด้านความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ และปัญหาดังกล่าวต้องได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง สาเหตุของปัญหาการอ่านภาษาอังกฤษในประเทศไทยมีหลายประการ ทั้งในด้านพื้นฐานทางภาษา เช่น ความรู้คำศัพท์และโครงสร้างประโยคที่จำกัด การอ่านออกเสียงที่ไม่ถูกต้อง และการขาดทักษะการตีความ นอกจากนี้ยังรวมถึงปัจจัยเชิงกระบวนการเรียนการสอนที่มักมุ่งเน้นการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง ขาดการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ขาดแรงจูงใจและความมั่นใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน (ลลิตา ทองรัตน์, 2563)

การวิจัยหลายชิ้นยังพบว่านักเรียนไทยมักประสบปัญหาในการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษ แม้จะสามารถพูดและฟังเข้าใจ แต่เมื่ออยู่ในรูปตัวอักษรกลับไม่สามารถอ่านได้ถูกต้อง ทำให้ไม่เข้าใจเนื้อหาและ

ขาดความมั่นใจ (รัชดาภาณูญ์ ไยดี, 2565) ปัญหานี้ยิ่งทำให้การอ่านภาษาอังกฤษเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเรียนรู้ในวิชาอื่น ๆ ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง เพราะผู้เรียนไม่สามารถถอดรหัสความหมายได้อย่างครบถ้วน ในระดับโรงเรียนเทพศิรินทร์ เชียงใหม่ สถานการณ์ดังกล่าวยิ่งสะท้อนชัดเจน ผลสัมฤทธิ์ทางภาษาอังกฤษของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐาน การเรียนการสอนยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาทักษะการอ่านได้อย่างเป็นระบบ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนที่สามารถตอบโจทย์การเรียนรู้ของผู้เรียนและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ซึ่งหนึ่งในแนวทางที่ได้รับการยอมรับว่ามีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการอ่านคือ กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ซึ่งมีขั้นตอนที่เป็นระบบและชัดเจน ประกอบด้วย (1) Survey การอ่านสำรวจภาพรวม (2) Question การตั้งคำถามจากสิ่งที่อ่าน (3) Read การอ่านอย่างละเอียด (4) Record การบันทึกสิ่งสำคัญ (5) Recite การสรุปและท่องจำ (6) Review การทบทวน (7) Reflect การสะท้อนคิดและแสดงความคิดเห็น กระบวนการนี้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การเริ่มต้นอ่านจนถึงการคิดวิเคราะห์และประเมินผลสิ่งที่อ่าน ซึ่งจะช่วยพัฒนาความเข้าใจเชิงลึกและส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงได้อย่างเป็นระบบ (Robinson, 1946)

งานวิจัยในต่างประเทศและในประเทศไทยยืนยันถึงประสิทธิภาพของ SQ5R เช่น ปภัสรา ตูโงมค์ และอารยา สำราญเพิ่มพูน (2568) พบว่าการใช้ SQ5R ช่วยให้นักเรียนประถมศึกษาที่มีความเข้าใจในการอ่าน และสามารถสรุปใจความสำคัญได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน ขณะที่ พระบริรักษ์ สุจินดธมโม และคณะ (2567) ศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าผู้เรียนที่ได้รับการสอนด้วย SQ5R มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ และยังพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ได้ชัดเจน นอกจากนี้ ภัทราพร ใจยังยืน และคณะ (2568) ยังพบว่า SQ5R เมื่อใช้ร่วมกับสื่อสภาพจริง สามารถเสริมสร้างความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายได้เป็นอย่างดี จากผลการวิจัยที่กล่าวมา แสดงให้เห็นว่า SQ5R ไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน แต่ยังช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียน ดังนั้น การนำกระบวนการนี้มาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงเป็นแนวทางที่เหมาะสมและมีความเป็นไปได้สูงในการแก้ปัญหาการอ่านภาษาอังกฤษ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาทักษะทางด้านการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้การจัดการเรียนรู้ SQ5R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทพศิรินทร์ เชียงใหม่” โดยมีวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการ คือ (1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษก่อนและหลังการเรียนด้วย SQ5R และ (2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ SQ5R การวิจัยครั้งนี้มุ่งแก้ไขปัญหาค่าการอ่านภาษาอังกฤษที่ต่ำกว่าเกณฑ์ของนักเรียนในโรงเรียนเป้าหมาย และสร้างแบบอย่างการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมที่สามารถนำไปปรับใช้ในโรงเรียนอื่น ๆ ได้ กล่าวได้ว่าความสำคัญของทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งในระดับประเทศและในบริบทของโรงเรียนเทพศิรินทร์ เชียงใหม่ พร้อมทั้งทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งสนับสนุนความมีประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนรู้ SQ5R การศึกษาครั้งนี้จึงมีความจำเป็นและมีคุณค่าเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติที่จะช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของนักเรียนไทยได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ SQ5R นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทพศิรินทร์ เชียงใหม่ ก่อนเรียนและหลังเรียน

2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทพศิรินทร์ เชียงใหม่ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้ SQ5R

วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในรูปแบบ การวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) โดยใช้รูปแบบ กลุ่มทดลองกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One-Group Pretest-Posttest Design) ตามแนวทางของ Campbell & Stanley (1963) เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ที่มีต่อการพัฒนาทักษะด้านการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทพศิรินทร์ เชียงใหม่

1. ขอบเขตของการวิจัย

1) ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนเทพศิรินทร์ เชียงใหม่ ตำบลน้ำบ่อหลวง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวนทั้งหมด 200 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 20 คน ได้มาโดย การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากเป็นห้องเรียนที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการทดลองจากโรงเรียน และมีความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการสอน SQ5R การเลือกแบบเจาะจงนี้เหมาะสมกับการวิจัยเชิงทดลองในสถานการณ์จริงที่ไม่สามารถสุ่มได้สมบูรณ์ (Best, 1981)

2) ด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้คือบทความภาษาอังกฤษจำนวน 3 บท ซึ่งสอดคล้องกับระดับความสามารถของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และเน้นการพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ (Reading for Comprehension)

3) ด้านระยะเวลา

การดำเนินการวิจัยใช้ระยะเวลา 5 เดือน ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2567 ถึงเดือนมีนาคม 2568

4) ด้านตัวแปรที่ศึกษา

(1) ตัวแปรต้น (Independent Variable) คือ การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R

(2) ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ทักษะด้านการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

2. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 3 ประเภทหลัก ได้แก่

(1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน ซึ่งออกแบบตามขั้นตอนของกระบวนการ SQ5R (Survey, Question, Read, Record, Recite, Review, Reflect)

(2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษ จำนวน 30 ข้อ ครอบคลุม 3 ระดับ ความเข้าใจ ได้แก่ การจับใจความสำคัญ การตีความ และการวิเคราะห์

(3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน ต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R จำนวน 15 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวของลิเคิร์ต (Likert Scale)

2) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

(1) แผนการจัดการเรียนรู้ได้รับการตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมในระดับมาก (= 3.68)

(2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษ ตรวจสอบความเที่ยงโดยใช้สูตรคูเดอร์-ริชาร์ดสัน 20 (KR-20) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ดี (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

(3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน ตรวจสอบความเที่ยงโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าเท่ากับ 0.89 แสดงว่าเครื่องมือมีความเที่ยงในระดับสูง (Kerlinger, 1986)

3. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1) การเตรียมการทดลอง

ผู้วิจัยจัดการประชุมนิเทศนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ขั้นตอน และวิธีการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ SQ5R พร้อมทั้งชี้แจงขอบเขตเนื้อหาและวิธีประเมินผล

2) การดำเนินการทดลอง

ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนของกระบวนการ SQ5R โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในแต่ละขั้น ได้แก่

- (1) Survey สำรวจโครงสร้างและเนื้อหาเบื้องต้นของบทอ่าน
- (2) Question ตั้งคำถามจากสิ่งที่อ่าน
- (3) Read อ่านอย่างละเอียดเพื่อหาคำตอบ
- (4) Record จดบันทึกใจความสำคัญ
- (5) Recite สรุปและอภิปรายร่วมกันในชั้นเรียน
- (6) Review ทบทวนความเข้าใจโดยใช้แบบฝึก
- (7) Reflect วิเคราะห์และสะท้อนความคิดต่อสิ่งที่เรียนรู้

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลจากแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ของนักเรียนทุกคน รวมถึงแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนหลังการเรียนรู้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

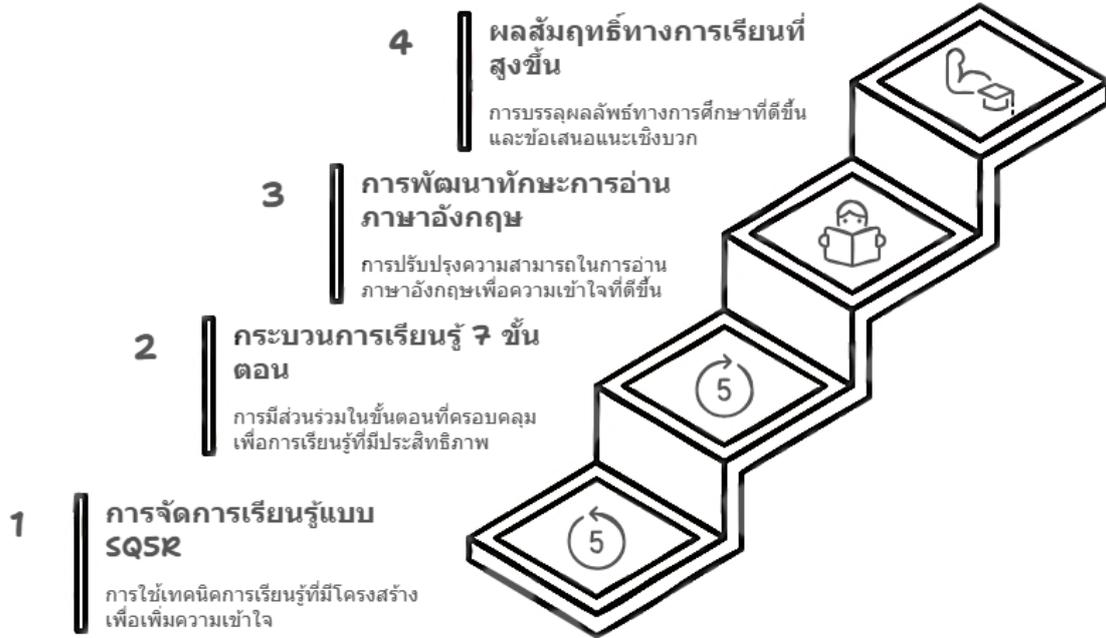
ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนำมาวิเคราะห์โดยใช้ สถิติพื้นฐานและสถิติอนุมาน ดังนี้

1) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายแนวโน้มกลางและการกระจายของคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

2) สถิติทดสอบค่าที่แบบกลุ่มสัมพันธ์ (t-test for Dependent Samples) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ SQ5R โดยใช้เกณฑ์นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Best, 1981)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดวิธีการดำเนินการ ดังนี้

การบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ SQ5R จากการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษดีขึ้นอย่างชัดเจน

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R

กลุ่มตัวอย่าง	N	คะแนนเต็ม	ก่อนเรียน \bar{X}	SD	หลังเรียน \bar{X}	SD	t	p-value
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	20	30	9.35	3.95	12.05	4.57	5.21	.000*

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เท่ากับ 9.35 (SD = 3.95) ขณะที่หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 12.05 (SD = 4.57) ผลการทดสอบด้วยสถิติ t-test แบบกลุ่มสัมพันธ์ (Dependent Samples t-test) พบว่า ค่า t = 5.21 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 (p < .05) แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการอ่านภาษาอังกฤษดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งในด้านการจับใจความ การตีความ และการวิเคราะห์ข้อมูลจากบทอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Robinson (1946) ที่ระบุว่า การอ่านอย่างมีระบบโดยการตั้งคำถามและทบทวนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการจดจำและเข้าใจเนื้อหาได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R

จากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทพศิรินทร์ เชียงใหม่ จำนวน 20 คน พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.65$, $SD = 0.88$) แสดงว่านักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อกระบวนการเรียนรู้รูปแบบนี้ โดยเฉพาะในด้านการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน การเข้าใจเนื้อหา และความน่าสนใจของกิจกรรม

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R

ด้านที่ประเมิน	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. ความเข้าใจเนื้อหาที่เรียน	4.70	0.80	มากที่สุด
2. การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	4.60	0.85	มากที่สุด
3. ความน่าสนใจของกิจกรรม	4.55	0.92	มากที่สุด
4. ความเหมาะสมของเนื้อหาและแบบฝึก	4.65	0.88	มากที่สุด
5. ความพึงพอใจโดยรวมต่อกระบวนการ SQ5R	4.75	0.83	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.65	0.88	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับ “มากที่สุด” ต่อทุกด้าน โดยเฉพาะด้านความเข้าใจเนื้อหาที่เรียน ($\bar{X} = 4.70$, $SD = 0.80$) และความพึงพอใจโดยรวมต่อกระบวนการเรียนรู้ SQ5R ($\bar{X} = 4.75$, $SD = 0.83$) แสดงให้เห็นว่ากระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวสามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นและเกิดความเข้าใจในบทเรียนได้ดี

จากการวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปได้ว่า

1. การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R มีผลต่อการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างชัดเจน
2. นักเรียนมีความคิดเห็นในภาพรวมต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R อยู่ในระดับ “มากที่สุด” แสดงให้เห็นถึงความพึงพอใจและทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้รูปแบบนี้ ซึ่งสามารถนำไปพัฒนาและประยุกต์ใช้ในรายวิชาอื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสม

อภิปรายผลการวิจัย

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทพศิรินทร์ เชียงใหม่ พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนอย่างชัดเจน ผลดังกล่าวอาจเนื่องมาจากกระบวนการเรียนรู้ SQ5R ที่มีลำดับขั้นตอนชัดเจน ตั้งแต่การสำรวจเนื้อหา (Survey) การตั้งคำถาม (Question) การอ่าน

อย่างละเอียด (Read) การบันทึก (Record) การสรุป (Recite) การทบทวน (Review) และการสะท้อนคิด (Reflect) ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจเชิงลึกและการคิดวิเคราะห์ที่ดีขึ้น การสอนตามกระบวนการนี้ยังเอื้อต่อการเรียนรู้แบบมีเป้าหมาย ทำให้นักเรียนเข้าใจโครงสร้างภาษา และใจความสำคัญของบทอ่านได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งใบงานและแบบฝึกที่ใช้มีความเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน ทำให้เกิดแรงจูงใจและความมั่นใจในการอ่านมากขึ้น

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของสิปปนนท์ ละครขวา (2563) ที่พบว่านักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญหลังได้รับการสอนด้วยกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้จากประสบการณ์การอ่าน และยังสอดคล้องกับรัชดาภาณูจน์ ไยดี (2565) ที่พบว่าการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงแบบโฟนิกส์ช่วยเพิ่มความสามารถในการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงชี้ให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R เป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษ เนื่องจากผู้เรียนมีโอกาสฝึกคิด วิเคราะห์ และสร้างความเข้าใจด้วยตนเองตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ (Constructivism) ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการเรียนรู้ในศตวรรษปัจจุบันที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการศึกษาคำความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทพศิรินทร์ เชียงใหม่ พบว่า โดยภาพรวม นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ SQ5R ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65, SD = 0.88$) ซึ่งแสดงว่านักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อรูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าว เนื่องจากลักษณะของ SQ5R เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในการอ่านและคิดวิเคราะห์ด้วยตนเอง ทำให้การเรียนรู้มีความหมายมากขึ้น ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้อย่างลึกซึ้งและจดจำข้อมูลได้ยาวนาน อีกทั้งการมีขั้นตอนการเรียนรู้ที่เป็นระบบ ทำให้ผู้เรียนสามารถติดตามความก้าวหน้าของตนเองได้อย่างชัดเจน

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของปัทมา ตีอโมงค์ และอารยา สำราญเพิ่มพูน (2568) ซึ่งพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้แบบ SQ5R ในระดับมากที่สุด เนื่องจากช่วยให้นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญและแสดงความคิดเห็นได้ตรงประเด็น รวมทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาของภัทรพร ใจยังยืน และคณะ (2568) ที่พบว่าการใช้กลวิธีการสอนอ่านแบบ SQ5R ร่วมกับสื่อสภาพจริงช่วยส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและสร้างความพึงพอใจให้กับผู้เรียนในระดับสูงเช่นกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการเรียนรู้ SQ5R ที่เน้นการอ่านอย่างมีจุดมุ่งหมายและการสะท้อนคิด ทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ และมองว่าการอ่านเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจและมีคุณค่า

การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R มีส่วนสำคัญในการพัฒนาทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและทัศนคติของผู้เรียนต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะทางการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้การจัดการเรียนรู้ SQ5R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทพศิรินทร์ เชียงใหม่ ได้สร้างองค์ความรู้ใหม่ทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาไทย โดยสามารถสรุปองค์ความรู้สำคัญได้ดังนี้

1. องค์ความรู้ด้านกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Reading Process)

การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อ่านอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การสำรวจเนื้อหา การตั้งคำถาม การอ่าน การบันทึก การสรุป การทบทวน ไปจนถึงการสะท้อนคิด การมีขั้นตอนที่ชัดเจนเช่นนี้ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการอ่านอย่างต่อเนื่อง เข้าใจเนื้อหาได้ลึกซึ้ง

ขึ้น และเกิดการเชื่อมโยงองค์ความรู้เดิมกับความรู้ใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. องค์ความรู้ด้านการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ SQ5R ส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงถึงศักยภาพของรูปแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความเข้าใจเชิงลึก และสามารถวิเคราะห์ ตีความ และสรุปใจความสำคัญได้ดีกว่าการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม องค์ความรู้จากส่วนนี้สะท้อนว่าการจัดกิจกรรมที่เน้นการคิดเป็นลำดับขั้น ช่วยกระตุ้นการใช้เหตุผลและพัฒนาทักษะการคิดระดับสูง

3. องค์ความรู้ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในบริบทโรงเรียนมัธยมศึกษาไทย

การประยุกต์ใช้ SQ5R ในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษทำให้เกิดแบบอย่างการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา โดยเฉพาะในโรงเรียนที่มีข้อจำกัดด้านเวลาและทรัพยากรการสอน การจัดกิจกรรมที่เน้นการอ่านเชิงกระบวนการตาม SQ5R สามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพิ่มทัศนคติเชิงบวกต่อการอ่าน และทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการสื่อสารภาษาอังกฤษมากขึ้น ทั้งยังเป็นแนวทางที่สามารถขยายผลไปสู่การพัฒนาทักษะภาษาอื่น ๆ เช่น การฟังและการเขียนได้ในอนาคต

องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยนี้สามารถสรุปได้ว่า กระบวนการเรียนรู้ SQ5R เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นรูปแบบต้นแบบในการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ที่สูงขึ้น สามารถสรุปเป็นภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 1 การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้ SQ5R

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะด้านการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้การจัดการเรียนรู้ SQ5R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทพศิรินทร์ เชียงใหม่ พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R

สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยนักเรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ นักเรียนยังมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสะท้อนถึงความพึงพอใจและทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ กระบวนการ SQ5R ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เชิงลึก มีทักษะการคิดวิเคราะห์และการสื่อสารที่ดีขึ้น อีกทั้งยังสร้างแรงจูงใจในการอ่านและส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) ครูสามารถนำนวัตกรรมด้านการจัดการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมในอนาคต
- 2) โรงเรียนสามารถนำกระบวนการและรูปแบบนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ต้นแบบไปต่อยอดและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- 3) นักเรียนแสดงความสนใจและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ผ่านนวัตกรรมจัดการการเรียนรู้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

- 1) ผู้วิจัยสามารถปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยอาจพิจารณารวมบางขั้นตอนเข้าด้วยกัน เพื่อให้สอดคล้องกับศักยภาพของกลุ่มตัวอย่าง และช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น พร้อมทั้งลดความซ้ำซ้อนของกิจกรรมบางส่วน
- 2) ควรขยายผลการวิจัยไปยังกลุ่มประชากรที่มีขนาดใหญ่ขึ้น เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการศึกษา และควรใช้เครื่องมือวัดผลที่หลากหลายและเหมาะสมร่วมด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างรอบด้าน

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาการประยุกต์ใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ร่วมกับเทคโนโลยีดิจิทัลหรือสื่อออนไลน์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้และความมีส่วนร่วมของผู้เรียนในยุคดิจิทัล
- 2) ควรขยายการวิจัยไปสู่ทักษะภาษาอื่น เช่น การฟัง การพูด หรือการเขียน เพื่อพัฒนาแบบองค์รวมของทักษะภาษาอังกฤษในผู้เรียนให้ครบทุกมิติ
- 3) ควรศึกษาผลของการใช้กระบวนการ SQ5R ในระยะยาว เพื่อวิเคราะห์ความคงทนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนในสถานการณ์จริง

เอกสารอ้างอิง

- ปภัสรา ดิอูมรงค์ และอารยา สำราญเพิ่มพูน. (2568). การพัฒนาทักษะการอ่านคำพื้นฐานโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านศาลา. การขับเคลื่อนนวัตกรรมทางพุทธศาสตร์ล้านนาสู่สากลด้วยยุทธศาสตร์ Soft Power, 1(1), 152–157.
- พระบริรักษ์ สุจิณณมโฆ (สมบุญชัย) พิทักษ์ แผงโกฏิ ณรงค์ศักดิ์ ลุนสำโรง และอรธพงษ์ ผิวเหลือง. (2567). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมธีวุฒิกร “วัดพระธาตุหริภุญชัย”. วารสารมณีเจตรากรม, 8(2), 711–723.

- ภัทรพร ใจยังยืน สุณีตา โฆษิตชัยวัฒน์ และมัณฑนา พันธุ์ดี. (2568). ผลการใช้กลวิธีการสอนอ่านแบบ SQ5R ร่วมกับสื่อสภาพจริง เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วารสารธรรมะเพื่อชีวิต, 31(2), 476–499.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- รัชตกาญจน์ ใยดี. (2565). การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงแบบโฟนิกส์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโนนตารอด จังหวัดกำแพงเพชร (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ลลิตา ทองรัตน์. (2563). การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษด้วยโฟนิกส์ ตามรูปแบบการเรียนรู้การสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์ (Davies) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรการเรียนการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2566). ข้อสอบ O-NET ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565. สืบค้น 19 มิถุนายน 2568, จาก <https://www.niets.or.th/th/catalog/view/3121>
- ลีปนันทน์ ละครขวา. (2563). การพัฒนาความสามารถการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ประสบการณ์การอ่าน (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรการเรียนการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Best, J. W. (1981). *Research in education* (4th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Campbell, D. T. & Stanley, J. C. (1963). *Experimental and quasi-experimental designs for research*. Chicago: Rand McNally College Publishing Company.
- Kerlinger, F. N. (1986). *Foundations of Behavioral Research* (3rd ed.). New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Robinson, F. P. (1946). *Effective Study*. New York: Harper & Brothers.